

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การจ่ายเงินเดือน และการเรียกคืนเงินเดือนหรือการหักกลบลบหนี้
กับเงินเดือนของข้าราชการ กรณีข้าราชการละทิ้งหน้าที่ราชการ

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๓๐.๗/๒๐๕๓๘ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า จังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งลงโทษไล่นายจักรีชัย เพชรบุตร ตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน ๖ ว สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ออกจากราชการกรณีขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ โดยระหว่างการดำเนินการทางวินัยและก่อนมีคำสั่งไล่ออกดังกล่าว นายจักรีชัยฯ ได้มาปฏิบัติราชการบ้าง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาจึงได้เบิกจ่ายเงินเดือนให้แก่ นายจักรีชัยฯ ทุกเดือนจนถึงเดือนเมษายน ๒๕๔๙ และได้เรียกคืนในวันที่ขาดราชการรวม ๑๒๘ วัน เป็นเงิน ๗๕,๔๒๘.๖๘ บาท แต่ยังไม่ได้รับเงินคืนแต่อย่างใด จังหวัดจึงขอหารือกรมบัญชีกลางดังนี้

๑. การที่นายจักรีชัยฯ ได้มาปฏิบัติราชการในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ รวม ๒๓ วัน และได้รับเงินเดือนประจำเดือนดังกล่าว สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาจะปฏิเสธการจ่ายเงินเดือนได้หรือไม่

๒. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาจะดำเนินการอย่างไร เพื่อนำเงินเดือนในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ของนายจักรีชัยฯ มาใช้คืนเงินที่ได้รับไปในวันที่ขาดราชการ และได้มีการเรียกคืนดังกล่าวแล้วแต่ยังมิได้รับการชดใช้คืน

กรมบัญชีกลางเห็นว่า การจ่ายเงินเดือนให้แก่ข้าราชการเป็นไปตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งห้ามมิให้จ่ายเงินเดือนแก่ข้าราชการผู้ที่ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนีราชการ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าระหว่างดำเนินการทางวินัยและก่อนมีคำสั่งไล่นายจักรีชัยฯ ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ นายจักรีชัยฯ ได้มาปฏิบัติราชการในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ รวม ๒๓ วัน นายจักรีชัยฯ จึงมีสิทธิได้รับเงินเดือนในวันที่มาปฏิบัติราชการประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ สำหรับกรณีที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา มีความประสงค์จะนำเงินเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ของนายจักรีชัยฯ มาชดใช้คืนเงินเดือนที่รับไปโดยไม่มีสิทธิระหว่างที่มีได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น เห็นว่า เงินเดือนเป็นสิทธิเรียกร้องที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตามมาตรา ๓๔๑ และมาตรา ๓๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงไม่สามารถนำเงินเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ของนายจักรีชัยฯ มาหักกลบลบหนี้ใช้คืนเงินเดือนที่รับไปโดยไม่มีสิทธิได้ กรมบัญชีกลางจึงขอหารือว่า

๑. ความเห็นของกรมบัญชีกลางถูกต้องหรือไม่

๒. กรณีดังกล่าว ส่วนราชการจะสามารถดำเนินการโดยวิธีการใดที่จะนำเงินเดือนในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ของนายจักรีชัยฯ มาใช้คืนเงินเดือนที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ โดยที่ไม่ต้องดำเนินการทางศาล

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า การที่จังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งลงโทษไล่นายจักรีชัยฯ ออกจากราชการกรณีขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ โดยระหว่างการดำเนินการทางวินัยและก่อนมีคำสั่งไล่ออกดังกล่าว นายจักรีชัยฯ ได้มาปฏิบัติราชการในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ รวม ๒๓ วัน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาจะปฏิเสธการจ่ายเงินเดือนได้หรือไม่ เห็นว่า ข้าราชการพลเรือนมีสิทธิได้รับเงินเดือนตามมาตรา ๓๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ และพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ การไม่มีสิทธิได้รับบางส่วนซึ่งเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน นั้น จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น การถูกตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนเพราะกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๓^๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และการจ่ายเงินเดือนของผู้ถูกสั่งพักราชการเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๗^๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

^๑ มาตรา ๓๑ อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และการรับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการพลเรือน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

^๒ มาตรา ๑๐๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้นั้นควรจะต้องได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชา ของผู้นั้นที่มีอำนาจเพื่อให้พิจารณาดำเนินการเพื่อยกโทษตามควรแก่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๑๐๗

ฯลฯ

ฯลฯ

เงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน และเงินช่วยเหลืออย่างอื่น และการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการ และผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น

สำหรับผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ถ้าไม่มีกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าว ให้ถือเสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๖^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเป็นหลักการเกี่ยวกับการไม่มีสิทธิหรือมีสิทธิได้รับบางส่วนซึ่งเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนอีกประการหนึ่งว่าข้าราชการที่ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนีราชการ ห้ามมิให้จ่ายเงินเดือนสำหรับวันที่ละทิ้งหน้าที่ราชการหรือหนีราชการ บทบัญญัติดังกล่าวมีความหมายชัดเจนว่า หากข้าราชการพลเรือนนั้นได้มาปฏิบัติราชการในวันใดในช่วงเวลาที่ละทิ้งหน้าที่ราชการหรือหนีราชการ ย่อมมีสิทธิได้รับเงินเดือนสำหรับวันปฏิบัติราชการนั้นได้ เมื่อข้อเท็จจริงตามที่หาหรือนายจักรีชัยฯ ได้มาปฏิบัติราชการในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ รวม ๒๓ วัน จึงมีสิทธิได้รับเงินเดือน จำนวน ๒๓ วัน ฉะนั้น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาจึงไม่อาจปฏิเสธการจ่ายเงินเดือนได้

ประเด็นที่สอง ที่ว่า ส่วนราชการจะสามารถดำเนินการโดยวิธีการใด ที่จะนำเงินเดือนของข้าราชการที่ถูกลงโทษมาชดใช้เงินเดือนที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ โดยไม่ต้องดำเนินการทางศาล

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ข้อหาหรือในประเด็นนี้เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้การตอบข้อหาหรือเป็นไปอย่างรอบคอบ จึงมีคำสั่งให้เสนอคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณา

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๖^๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติห้ามมิให้จ่ายเงินเดือนแก่ข้าราชการผู้ที่ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การที่นายจักรีชัยฯ รับเงินเดือนในส่วนนี้ไปจึงเป็นการได้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างตามกฎหมายได้ และทำให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาเสียเปรียบ เข้าลักษณะ ๔ ลาภมิควรได้ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นายจักรีชัยฯ จึงต้องคืนเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ตามมาตรา ๔๐๖^๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๑๖ ข้าราชการที่ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนีราชการ ห้ามมิให้จ่ายเงินเดือนสำหรับวันที่ละทิ้งหน้าที่ราชการหรือหนีราชการดังกล่าว

ข้าราชการที่มีได้มาปฏิบัติราชการในกรณีอื่น จะมีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือไม่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือตามที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด แล้วแต่กรณี

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔ , ข้างต้น

^๖ มาตรา ๔๐๖ บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินใดเพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำให้ชားหนี้ กิตี หรือได้มาด้วยประการอื่นกิตี โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้บุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเสียเปรียบไซ้ ทานว่าบุคคลนั้นจำต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เขา อนึ่ง การรับสภาพหนี้สินว่ามีอยู่หรือหาไม่นั้น ทานก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำให้ชားหนี้ด้วย

พาณิชย์ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ให้ความเห็นไว้ในทำนองเดียวกันนี้ในเรื่อง
เสร็จที่ ๗๗๗/๒๕๔๘^๗ ดังนั้น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมาจึงต้องฟ้องเป็นคดี
แพ่งต่อศาลยุติธรรมเพื่อเรียกร้องให้นายจักรีชัยฯ คืนเงินเดือนที่รับไปโดยไม่มีสิทธิโดยจะต้องใช้
สิทธิฟ้องคดีภายใน ๑ ปี นับแต่เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกเงินคืนด้วย ตามมาตรา
๔๑๙^๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จਾਲะ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๑

บทบัญญัติอันนี้ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึงกรณีที่ได้ทรัพย์มาเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่ง
มิได้มีได้เป็นขึ้น หรือเป็นเหตุที่ได้สิ้นสุดไปเสียก่อนแล้วนั้นด้วย

^๗ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกคืนเงินเดือนซึ่งเจ้าหน้าที่รับไป
โดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย (กรณีกรมปศุสัตว์) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร
๐๙๐๕/๘๑๖ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๘ มาตรา ๔๑๙ ในเรื่องลามิควรไต้หวัน ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่
เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เวลาที่สิทธินั้นได้มีขึ้น